

POLANSKÝ ZPRAVODAJ

Občasník Městského obvodu Polanka nad Odrou • mimořádné vydání

Zvláštní vydání u příležitosti 580. výročí prvního písemného záznamu o Polance

Z HISTORIE POLANKY

PhDr. Svatomír Černín

Nejstarší dochovanou písemnou zmínkou o Polance je zápis v zemských deskách knížectví opavského z roku 1424, kterým Jan Kravař z Jičina zajistil své manželce Anežce, dceři opavského knížete Přemka, kromě jiného také roční důchod na vsi Polance.

Sídlem majitelů polaneckého panství byla tvrz, prvně písemně doložená v roce 1586.

Na počátku 17. století došlo k rozdělení obce na dvě části. Horní Polanku vlastnil Zikmund Porubský a Dolní Polanku Anna Porubská.

Po smrti Zikmunda Porubského se obě části dočasně spojily v rukou Anny Porubské, která však v roce 1625 postoupila Dolní Polanku svému nejstaršímu synovi Zikmundu Václavovi Vaneckému na Porubě. Jeho vnukové zemřeli bez potomků a Dolní Polanka byla od roku 1698 natrvalo připojena ke klimkovickému panství hrabat Wilczků.

Horní Polanka přešla v roce 1639 do vlastnictví Jana Kryštofa Vaneckého z Jemničky, který nechal přestavět tvrz na barokní zámek s kaplí sv. Michaela archanděla z roku 1663.

Na počátku 18. století získali Horní Polanku Mönnichové, kteří založili osady Václavovice, Fonovice a Janová. V této době vznikl na mönnichovském polaneckém panství první nám známý spolek, a to Bratrstvo sv. Michaela archanděla při zámecké kapli, povolený bulou papeže Benedikta VIII. z roku 1729.

V roce 1791 se nemanželská dcera Václava hraběte Mönnicha, Anna Marie Tekla (rozená Dluhošová), provdala za Jana Josefa hraběte Larische. Její dcera Marie se stala držitelkou Horní Polanky v roce 1829 a o tři roky později se provdala za Gebharda Leberechta Blüchera z Wahlstattu. Blücherové byli posledními vlastníky statku Horní Polanka.

Podle karolinského katastru z roku 1736 žilo v Horní Polance 47 sedláků, 42 domkářů a 14 dalších poddaných, kteří chovali 325 ovcí, 189 krav a 36 vepřů. Majitel panství zde měl čtyři dvory, v nichž se chovalo 550 ovcí, 78 krav a 10 vepřů. Dále vrchnosti patřily dva mlýny a dvě krčmy.

V Dolní Polance v roce 1736 žilo 9 sedláků a 5 domkářů, kteří chovali 100 ovcí, 33 krav a 5 vepřů. Vrchnost zde měla dva dvory,

v nichž se chovalo 275 ovcí, 67 krav a 8 vepřů. Majiteli panství náležel i mlýn a krčma.

V letech 1740-1780 založil tehdejší majitel Horní Polanky Jan Václav Mönnich hraniční osady Janovou, Václavovice a Fonovice.

V roce 1747 byla před mlýnem na Dolní Polance u strouhy (dnes Mlýnka) postavena socha sv. Jana Nepomuckého (restaurovaná v roce 1994), která se zde nachází dodnes.

V roce 1770 byl sepsán nejstarší dochovaný soupis robotních povinností (urbář) pro obec Horní Polanku a osady Janová a Václavovice. Dle údajů v něm obsažených sídlilo v Horní Polance 44 sedláků, 9 zahrádků a 49 malých domkářů a jeden svobodník (Anna Nelhüblová). Na Janové bylo 8 velkých a 6 malých domkářů a na Václavovicích pak 36 malých domkářů.

V roce 1800 měla Horní Polanka 1113 obyvatel žijících v 187 obytných budovách a Dolní Polanka 193 obyvatel a 27 obytných budov.

V té době polanecké děti navštěvovaly školu v Klimkovicích, jež byla pro mnohé z nich značně vzdálená. V listopadu 1791 proto obec podala žádost o zřízení vlastní školy, která však byla vyřízena až v roce 1815, kdy se začalo vyučovat v první jednotřídní škole nacházející se v místě dnešního hostince „U Dluhošů“. Vyučovalo se v ní čtení, psaní, počty a náboženství. Prvním nám známým učitelem na této škole byl Cajetanus Drschkowitz (+1823).

Dle závěti bravantického důchodního Maxmiliána Lukovského z 10. 8. 1829 byla postavena kaplička zasvěcená sv. Janu Nepomuckému, umístěná na pozemku Antonína Neuwirtha č. p. 146 v Horní Polance.

V době sestavování stabilního katastru v roce 1843 měla Horní Polanka 920 obyvatel, kteří obývali 114 domů. Z nich bylo 26 celolánových sedláků, 2 půllánovi, 3 zahrádkáři, 13 velkých a 66 malých domkářů, kteří chovali 236 koní, 615 kusů hovězího dobytka, 3111 ovcí a 50 vepřů. V obci byl velký lihovar zaměstnávající 15 dělníků (jeho zbytkem tzv. palárna na ul. K pile)

Dolní Polanka měla tehdy 695 obyvatel v 93 domech. V katastru bylo zapsáno 20 celolánových sedláků, 2 půllánovi, 5 zahrádkářů, 3 velcí a 55 malých domkářů, kteří chovali 111 koní, 294 kusů hovězího dobytka, 1988 ovcí a 14 vepřů. V Dolní Polance se nacházely čtyři mlýny: Horní mlýn, Polní mlýn, Lesní mlýn a Kamenný mlýn. Vrchnost zde měla i pilu (ta zde byla až do roku 1946, nyní rybářské sádky).

Obce Horní Polanka a Dolní Polanka se v roce 1850 spojily v jednu politickou obec Polanka, která roku 1869 měla 2188 obyvatel v 212 domech.

Na křižovatce dnešních ulic Hraničky a Anny Letenské vybudovala obec Horní a Dolní Polanka v roce 1853 kříž z pískovce, který zde stojí dodnes.

V letech 1861-1862 byla vedle obecního hostince postavena obecní kaple Blahoslavené Panny Marie, vysvěcená v roce 1867. Po zřízení farního úřadu v Polance se na tento svátek konal průvod z kaple do farního kostela a zpět.

Poněvadž stávající školní budova už nepostačovala počtu školou povinných dětí, započala se stavět nová školní budova (nyní ÚMOB), slavnostně vysvěcená 2. prosince 1873, v níž se kromě tří učeben nacházely byty pro nadučitele, učitele a pokoj pro podučitele. Prvním nadučitelem v Polance se stal Josef Keclík. Od roku 1871 řídila školství v obci Místní školní rada, jejímž prvním předsedou se stal domkař Antonín Krakovský (č. p. 132).

Roku 1877 zbudoval Karel Neuwirth (č. p. 174) kříž na prostranství před tehdejší školou (dnes ÚMOB).

Polanský rolník Josef Franek (č. p. 10) dal postavit na dnešní ulici Anny Letenské Frankovu kapli, zbudovanou stavbyvedoucím Antonínem Dluhošem z Polanky v roce 1879. V kapli se nacházel dřevěný kůr podepřený čtyřmi sloupy, oltář se sochou Panny Marie Frýdecké, kazatelna (pocházející z Brusperka) a obrazy křížové cesty. Na kůru stály varhany zbudované rolníkem Klapuchem z Polanky a na věžce visely dva zvonky.

Na konci 19. století pak byly postaveny mramorové kříže na hřbitově u Frankovy kaple manželé Pavlem a Terezií Breierovými (1895) a u hlavní cesty mezi Polankou a Klimkovicemi manželé Fešárkovými (1896).

V roce 1900 dali majitelé mlýnu na Dolní Polance manželé Schmidtovi vztýčit na svůj náklad mramorový kříž před hlavním vchodem do kostela sv. Anny.

Na přelomu 19. a 20. století se pěstovala hlavně cukrovka, ječmen, pšenice, žito a řepka. Chov ovcí byl už značně omezen, hlavní pozornost se věnovala hovězímu dobytku. Svůj význam měl i chov ryb, hlavně kaprů, v četných rybnících.

Klidný život zemědělské vsi ovlivnila industrializace Ostravska na přelomu 19. a 20. století, která změnila Polanku v příměstskou obec, kde už nebylo zemědělství jediným zdrojem obživy.

Stále větší počet obyvatel nacházel pracovní příležitosti mimo své bydliště. Dělníci chodili do Ostravy pěšky a z důvodu dlouhé pracovní doby tam bydleli v dělnických ubytovnách a domů se vraceli pouze na neděli. Roku 1900 měla obec 2670 obyvatel žijících v 275 domech.

Tvář obce se postupně měnila. Její novou dominantou se vedle zámku zrekonstruovaného v roce 1895 stal římskokatolický kostel sv. Anny.

Polanka byla po několik staletí bez vlastního kostela a její obyvatelé navštěvovali kostel sv. Kateřiny v Klimkovicích, kam byla obec přiřažena.

Poprvé obec požádala hraběte Jana Václava Mönninga o zřízení vlastní farní správy v roce 1784 a podruhé pak kněžnu Marii z Blücher-Wahlstattu roku 1866. Teprve po smrti hraběny Karoliny z Berolingen (sestry Marie z Blücher-Wahlstattu) v roce 1876, která ve své závěti odkázala 40. 000 zlatých na výstavbu kostela v Polance, svítla naděje. Jí odkázaný kapitál vzrostl do roku 1885 na téměř 95.000 zlatých, takže polanecký starosta Jan Hepp začal vyjednávat o povolení stavby kostela. Po nelehkém, ale nakonec úspěšném vyjednávání s knížetem Gebhardem Blücherem z Wahlstattu povolil pak olomoucký arcibiskup Bedřich kardinál Fürstenberk 15. července 1889 zřízení samostatné duchovní správy v Polance.

V roce 1892 bylo vypsáno výběrové řízení na stavbu kostela, v němž zvíťazila opavská firma Kern&Blum. Po bohoslužbě v zámecké kapli sv. Michaela archanděla byl 26. července 1892 posvěcen základní kámen nového kostela. Stavba byla dokončena 26. září 1893, kdy byl posvěcen věžní kříž a tento umístěn na věž. V pět hodin ráno 4. října 1893 se zřítíla chrámová věž, která byla z důvodu špatných

základových podmínek postavena na dubových pilotech a pražcích. Znovu se postavila v roce 1895, ale nižší než věž původní.

Na věži kostela byly umístěny tři zvony ze zvonoviny. Největší o hmotnosti 751 kg pořízený ze sbírky farníků (bez nápisu), menší o hmotnosti 474 kg s obrazem sv. Anny a nejmenší o hmotnosti 240 kg s obrazem sv. Jana Křtitele. Všechny tyto zvony byly zabaveny pro válečné účely v roce 1917.

K posvěcení kostela došlo pak 22. dubna 1900 farářem P. Arnoštem Skurským z Bravantic. Poté byla vydána 1. května 1901 „Základní listina římskokatolické fary v Polance“. Prvním duchovním správcem polanské farnosti se 8. listopadu 1903 stal P. Josef Raiman.

Rostoucímu počtu obyvatel obce a tím i počtu školou povinných dětí začala nevyhovovat stávající školní budova z roku 1873. Po mnoha jednáních pak byla prosazena zásluhou Zemské školní rady pro Slezsko a tehdejšího starosty Antonína Kavaly stavba nové školy na farním pozemku pod kostelem. Plány na novou školu zpracoval František Beier z Opavy a jejich realizaci uskutečnili stavitelé František Moral z Mariánských Hor a Josef Navrátil z Paskova. Stavba byla ukončena 29. září 1905 a slavnostně vysvěcena 1. října téhož roku. Pro podporu českého školství v obci vznikl 22. května 1910 „Haléřový spolek školní“, jeho prvním předsedou byl František Andla a členy výboru Antonín Kavala, František Wanec a Jan Kalivoda.

Obecní výbor obce rozhodl na svém zasedání 10. března 1905 o ustanovení českého jazyka za úřední jazyk obce.

Rovněž Místní školní rada v lednu 1905 rozhodla o odstranění česko-německého jazykového utraquismu ve škole a zavedla český vyučovací jazyk. Toto její rozhodnutí však zamítla Slezská zemská školní rada, takže po dalších jednáních, včetně stání u c. k. správního dvora, se nakonec stala čeština vyučovacím jazykem v polanské škole od školního roku 1907/1908.

Významným pro obec byl i rozvíjející se spolkový život. Prvním novodobým spolkem zaevidovaným v Polance byl „Militer Veteranen Verein“ zaregistrovaný 1. července 1872. Sbor dobrovolných hasičů byl povolen 22. ledna 1893, ale jeho stanovy schválilo obecní zastupitelstvo už 10. listopadu 1892. První hasičské skladiště se nacházelo naproti dnešní prodejny svařovací techniky na ulici 1. května a byla v něm v roce 1900 umístěna čtyřkolová stříkačka.

Důležitými pro obec se stalo zřízení poštovního úřadu (1894), vznik Zásobního spolku (1896), Hospodářského družstva (1900) a kulturního spolku Občanská beseda (1902), založení spořitelny (1900) a zřízení četnické stanice (1905).

Dopravní přístupnost obce zlepšilo (vedle stávající zastávky Severní dráhy císaře Ferdinanda na dolním konci) zprovoznění místní dráhy Svinov-Polanka-Klimkovice v roce 1911, která byla posléze v roce 1926 elektrifikována.

Roku 1912 vznikl v obci tělocvičný spolek Sokol, ustavený 17. listopadu 1912. Prvním starostou byl zvolen Václav Spudil (správce cihelny), místostarostou Antonín Kavala a náčelníkem Alois Němeček. První cvičení se konalo 5. ledna 1913 v místnostech nynější radnice. V témže roce vznikla spolková sokolská knihovna. Od října 1913 se spolková místnost nacházela v tehdy nově postaveném sálu Františka Davida (nyní u Friedlů).

Po 1. světové válce a vzniku samostatného Československa se opět široce rozvinul spolkový život.

Dne 2. března 1920 se konala ustavující valná hromada Dělnické tělovýchovné jednoty (DTJ). O její zaregistrování požádali Josef Magera a Antonín Kovalčík. První starostou DTJ se stal Jan Andrýsek. Své akce konala na hřišti na Fojtovském, kde posléze do roku 1930 vybudovala Dělnický dům.

Jednota československého Orla byla v obci založena 15. dubna 1923 jejím prvním starostou byl Teofil David. Orlové nejprve cviči-

li v obecním hostinci a posléze získali a pro svou činnost přestavěli bývalé fojtství na Orlovnu, která byla v roce 1923 vysvěcena jako první Orlovna ve Slezsku. Její budova byla zbourána v roce 1974 a na jejím místě postaven Dům služeb, dnešní restaurace Orlovna u točny na ulici Hraničky.

V roce 1921 se uskutečnila přednáška v hostinci Františka Davida (nyní kino) a po ní byla ustavena první Rada starších československé církve husitské, jejímž předsedou se stal Josef Honěk. Její první bohoslužby konal 2. října 1921 ve Frankově kapli kněz Ludvík Fučík ze Staré Bělé, poté se bohoslužby konaly v nynější staré škole. Církevní obec měla svůj husitský prapor, slavnostně odhalený 28. října 1922. Hostinský Josef Dluhoš daroval církvi pozemek, na němž byl 14. srpna 1932 položen základní kámen Husova sboru, jehož projekt a stavbu realizoval zednický a tesařský mistr Ludvík Hajduček z Petřvaldu na Moravě. Jeho slavnostní otevření se uskutečnilo 6. července 1933 za účasti československého biskupa Ferdinanda Stibora. Ve vízce Husova sboru se nachází zvonek ze zámekské kaple sv. Michaela archanděla z roku 1733, který věnoval v roce 1933 tehdejší majitel zámku Antonín Doležel. V roce 1998 byl kostel prohlášen za kulturní památku.

Podle výsledků prvního sčítání lidu v samostatném Československu v roce 1921 měla Polanka 3392 obyvatel žijících v 504 domech. Dle národnosti zde bylo 3186 Čechů, 77 Němců, 6 Židů, dva jiné národnosti a 121 cizinců. Co se týká náboženského vyznání nacházíme v obci 3286 římských katolíků, 9 evangelíků, 61 čechoslováků, 11 židovského vyznání, 23 jiného nebo neuvedeného vyznání a dva bez vyznání.

Od 1. září 1922 byla v obci otevřena Živnostenská pokračovací škola, která měla výuku dvakrát týdně odpoledne v budově obecné školy.

Do kostela sv. Anny byly 19. června 1924 instalovány tři nové zvony, a to sv. Anna (516 kg), sv. Cyril a Metoděj (315 kg) a sv. Václav (208 kg), které nahradily zvony zabavené v roce 1917.

V červnu 1924 se pro školu stala slavnostní událostí první návštěva prezidenta T. G. Masaryka ve Slezsku, jehož uvítání na nádraží ve Svinově se zúčastnili žáci 3. -5. třídy se svými učiteli.

V souvislosti s parcelací Blücherova velkostatku v roce 1924 vzniklo několik spolků sdružujících zájemce o parcelovanou půdu. Dle údajů obecní kroniky z roku 1926 byl velkostatek rozdělen na čtyři větší, tzv. zbytkové statky a asi 185 ha jeho půdy bylo rozděleno mezi drobné místní uchazeče. Část parcelace byla určena pro výstavbu rodinných domků.

Vznikla nová část obce tzv. Fojtovská, která dostala jméno podle budovy fojtství, pozdější Orlovna. V novém prostoru panoval v roce 1928 čilý stavební ruch na stavbách 52 domků, roku 1923 zde byla dostavěna Orlovna a roku 1930 slavnostně otevřen Dělnický dům.

Další novou částí obce na bývalých pozemcích velkostatku se stala tzv. stará Zámecká podél tramvajové trati, kde se postavilo přes 30 domů, které se stavěly většinou mezi zámkem a tramvajovou tratí, včetně několika domků za ní.

Dalším zlepšením vybavenosti obce se stalo zavedení telefonu (1926), elektrifikace části obce (1926), výstavba silnic do Staré Bělé (1929) a do Svinova (1930).

Podle plánů architekta Karla Gajovského z Moravské Ostravy byl v roce 1923 postaven učitelský dům (nynější zdravotní středisko) s byty pro učitele a v roce 1927 byla provedena během letních prázdnin nadstavba 2. poschodí budovy obecné školy.

Protože v Polance existovala pouze obecná škola, musely děti navštěvovat měšťanskou školu v Klimkovicích. Obecní zastupitelstvo se proto rozhodlo na svém zasedání 15. prosince 1929 zřídit v Polance měšťanskou školu. Zemská školní rada povolila její činnost 30. června 1930 a výuka byla tedy zahájena od školní-

ho roku 1930/1931. Prvním ředitelem školy se stal Jiří Krtička. Podle výsledku sčítání lidu v roce 1930 měla Polanka 718 domů v nichž žilo 4488 obyvatel. Jednotlivé části obce měly následující počet domů a obyvatel: Polanka 548 domů(3522 obyvatel), Václavovice 60 domů(350 obyvatel), Janová 52 domů(310 obyvatel), Fonoovice 29 domů(148 obyvatel), Přemyšov 17 domů(92 obyvatel), Polanecké Chalupy/nynější Hraničky/ 6 domů(36 obyvatel), Na Pile 4 domy(17 obyvatel) a Kameňák/nyní na katastru Jistebníka/ 2 domy(13 obyvatel). Podle národnosti žilo v obci 4326 Čechů, 62 Němců, 1 Žid, 7 bylo jiné národnosti a sále 92 cizinců. Podle náboženského vyznání to bylo 3156 římských katolíků, 46 evangelíků, 1009 čechoslováků, 11 židů, 8 jiného vyznání nebo neuvedeno a 258 bez vyznání.

V oblasti sportu vznikl roku 1931 Sportovní klub Polanka, mající ve stanovách pěstování sportu a her všelikého druhu. Jeho prvním předsedou se stal Karel Koruňák. V téže roce se ustavil i Klub českých velopedistů „Polanka nad Odrou“.

V roce 1935 byl čestným občanem Polanky nad Odrou jmenován prezident T. G. Masaryk.

Po uzavření Mnichovské dohody v roce 1938 okupovala v neděli 10. října Polanku německá armáda a obec se stala součástí německé říše(sudetská župa), až na malý kousek s hospodou Honcula, jež zůstala na území zbytku Československa.

Na příkaz dosazeného německého starosty byl z východní strany školní budovy odstraněn nápis se slovy J. A. Komenského „Pojď se, synu, uč se moudrým býti, boj se Boha, miluj lidi.“. Mnozí učitelé obecní i měšťanské školy odešli z obce do neokupovaného zbytku republiky.

Dne 28. října 1938 začali dělníci odstraňovat na budově školy nápis „Národní škola“, načež se občané srotili u školy s voláním „My chceme českou školu!“ a zabránili jim v práci. Teprve po příjezdu německého četnictva a vojska z Bílovců se rychle rozešli, přičemž mnohé z nich včetně učitelů, kteří byli ve škole, zatkl gestapo a odvezlo k výslechu do Bílovců nebo na obecní úřad.

Pro tehdejší poměry bylo typické vystoupení německého školního inspektora Jedlitzky z Bílovců, který učitelům řekl, že Češi jako menšina nemají nárok na dvojjazyčnost a kdo neumí německy, bude ze školní služby propuštěn a dán na práci do říše, kde se německy naučí.

Od školního roku 1939/1940 měla být 1. třída obecné školy pouze německá, avšak po protestech rodičů českých dětí se od 1. listopadu zřídila česká 1. první třída vedle německé. Někteří z českých rodičů však své děti i bez německého nátlaku zapsali do německé třídy.

Činnost všech českých spolků byla zastavena a veřejný život umrtven. Posléze došlo i ke zrušení měšťanské školy v roce 1942. Téhož roku okupanti zabavili kostelní zvony pro válečné účely. Od roku 1940 byla Polanka připojena ke Klimkovicím jako Königsberg II.

V letech 1942-43 se uskutečnilo vysídlení některých rolníků, jejichž statky byly obsazeny besarabskými a později tyrolskými Němci.

V prosinci 1944 obsadili školu němečtí uprchlíci ze Slovenska a pro vyučování byly ponechány pouze dvě učebny, takže se učilo na směny.

Od 20. ledna 1945 si žáci chodili do školy jen pro úlohy a od 5. února 1945 byli učitelé posláni na opevňovací práce a učitelky do továrny v Klimkovicích.

Na počátku dubna 1945 byl ve všech místnostech školy zřízen vojenský lazaret včetně operačního sálu. Po jeho vystěhování se zde od 27. dubna 1945 nacházelo vojenské frontové obvoziště.

Ustupující německé vojsko zapálilo 30. dubna 1945 školní budovu,

jejíž první a druhé patro zcela vyhořelo, z přízemí se ještě daly některé věci zachránit.

Osvobození Polanky v květnu 1945 znamenalo i obnovení činnosti předválečných spolků a vznik dalších, např. divadelního spolku Petr Bezruč a Junáka.

Protože válečné události těžce postihly mnohé oblasti Slezska, vznikla z iniciativy akademické malířky Heleny Salichové v roce 1946 akce „Budujeme Slezsko“, kdy česká města a různé společenské organizace převzaly patronát nad jednotlivými slezskými vesnicemi a městy.

Patronem Polanky se stalo město Tábor, které poskytlo pomoc jak finančními prostředky, tak i šatstvem, obuví a knihami pro potřebné děti. O prázdninách byly 103 děti pozvány na rekreaci do Tábora.

Velké problémy nastaly pro obec v oblasti školství. Budova jediné polanské školy stála v troskách. Výuku bylo nutno zahájit v náhradních prostorách, které se našly v učitelských bytech, v obecním domě (dnes ÚMOB) a poté i v dřevěném baráku u učitelských bytů.

Od června 1945 byla v obci znovu zřízena měšťanská škola umístěná zatím v učitelských bytech, odkud se v květnu 1946 přestěhovala do dřevěné barákové budovy u obecní školy.

Budova vyhořelé obecní školy se postupně opravovala a občané na její obnově odpracovali 25. 000 brigádnických hodin a v peněžní sbírce shromáždili 700. 000 korun staré měny. Vyučování v ní bylo slavnostně zahájeno 9. listopadu 1947.

Občané začali intenzivně pracovat na rozvoji obce, opravovali stavení, cesty, prostranství.

Po roce 1945 se započalo s výstavbou domků na nové Zámecké. Od roku 1950 se uskutečňoval prodej stavebních parcel na dnešní Osadě míru nad Husovým sborem. V témže roce byl vystavěn první domek (podle pamětníků č. p. 376). Napřed zde byly prosazovány dvojdomky, poté se povolovala i stavba jednotlivých domků. Pro nedostatek cihel byli stavebníci nuceni sami pálit ručně vyrobenou cihlu.

Už v dubnu 1946 byl předběžně vybrán pozemek na Zámecké pro stavbu nové školy. Slavnostní výkop základů se uskutečnil 9. listopadu 1949 a její stavbu realizoval architekt V. Surý. Vyučování v nové škole bylo zahájeno 22. března 1952 a její slavnostní otevření se konalo 31. srpna 1952.

Po únoru 1948 se zvedla vlna likvidace soukromého sektoru (obchodů, hostinců a živností) a jeho nahrazování státním monopolem i za cenu omezení rozsahu poskytovaných služeb.

V období od konce války se realizovaly v obci mnohé akce sledující zlepšení životního prostředí a občanské vybavenosti. Byl zaveden místní rozhlas (1947), v 60. letech byly opraveny a rozšířeny veřejné komunikace a rekonstruováno veřejné osvětlení, v roce 1963 se dokončila mateřská škola vedle zdravotního střediska (nyní Lázeňský dům) a poté na ulici Malostranské (1983), postavil se sportovní areál na Zámecké (rekonstruovaný roku 1982), vybudovalo širokoúhlé kino (1972), školní jídelna a družina u nové školy (1977), Dům služeb (1989), nyní restaurace Orlovna a nákupní středisko u staré školy (1990).

Frankova kaple byla v roce 1965 přebudována na smuteční obřadní síň, načež skončily pohřební průvody procházející vesnicí z domu smutku na hřbitově (1966). Na hřbitově u kostela se přestalo pohřbívat už roku 1960 a posléze byl tento zrušen a přeměněn na park (1972).

V oblasti zdravotnictví došlo v roce 1958 k otevření zdravotního

střediska v učitelských bytech (MUDr. Mikuláš Uherek) a roku 1962 zde vznikla zubní ambulance (MUDr. Steiner).

Dopravní spojení obce vylepšilo zavedení autobusu linky č. 46 jezdícího od roku 1973 k Orlovně. Provoz tramvaje do Klimkovic byl ukončen 1. 1. 1978 a od tohoto dne začal jezdit autobus linky č. 46 přes celou obec až na točnu u Klimkovic. V souvislosti s jeho provozem klesl počet cestujících na zastávce ČSD, která se stala neobsazenou. Jízdenky se začaly kupovat ve vlacích, přičemž počet vlaků zastavujících v Polance poklesl.

V roce 1976 se Polanka stala součástí města Ostravy jako část městského obvodu Ostrava-Poruba.

Počínaje rokem 1991 je Polanka samostatným obvodem statutárního města Ostravy s obnoveným názvem Polanka nad Odrou. Od roku 1993 má vlastní znak a prapor.

Změny, které nastaly po roce 1989 a vznik samostatného městského obvodu přinesly s sebou rozvoj aktivit všeho druhu.

Rozvinula se činnost stávajících spolků, došlo k obnovení činnosti Junáka (1990), Orla (1990), Sokola (1992) a DTJ (1995). Všechny místní spolky umožňují zapojení se do různých druhů činností občanům, kteří o to mají zájem.

Značného rozvoje se dočkala i oblast soukromého podnikání, kdy už ke konci roku 1990 bylo v obci evidováno více než 30 živnostníků.

V oblasti výstavby se uskutečnila výměna oken a zhotovila nová fasáda na budově nové školy (1991), začala se stavět páteřní kanalizace (1992), zahájena byla plynofikace obce (1993), rekonstruováno zdravotní středisko (1993), opraven most přes Odru (1994) a vybudovány v Poodří čerpačí stanice léčivých vod pro lázně Hýlov (1994), včetně 11 km dlouhého potrubí až do lázní.

Roku 1995 byla dokončena přestavba bývalé školky u zdravotního střediska na Lázeňský dům a v roce 1996 zkolaudována nová Sokolovna. V roce 2000 se dokončila přestavba bývalé správní budovy cihelny na dům s pečovatelskou službou. V září následujícího roku byla dokončena až na některé výjimky plynofikace obce. Zrekonstruovala se fasáda budovy staré školy (2002) a roku 2003 dokončila generální oprava střechy na budově nové školy. Na podzim téhož roku pak byla zahájena výstavba nové tělocvičny na Zámecké.

V oblasti dopravy začala od roku 1995 jezdit autobusová linka č. 59 spojující poprvé v historii Polanku se Starou Bělou a dále Vítkovicemi. První přímé dopravní spojení Polanky s Janovou začala od roku 2001 zajišťovat nová autobusová linka č. 76. Ve stejné době byla na území obce zahájena výstavba železničního koridoru, na němž mohou vlaky jezdit rychlostí až 160 km/hod. V rámci jeho výstavby došlo i k přebudování místní železniční zastávky.

Do života obce výrazně zasáhly v roce 1997 povodně, jaké nepamatovali ani nejstarší pamětníci. Postiženy byly horní a dolní část obce, zvláště oblast od křižovatky směrem na Svinov a na Starou Bělou až k Odře. Voda odřízla obec od okolí, takže jediným spojením byla cesta přes Janovou.

Obzvláště viditelný pokrok v životě obce zaznamenala kulturní sféra, kde se uskutečnila řada akcí, jako oslavy 100. výročí položení základního kamene kostela sv. Anny (1992), sta let hasičského sboru (1993), 100. výročí narození akademické malířky Heleny Salichové (1995), která v Polance dlouhá léta působila, včetně odhalení pamětní desky, 180 let od vzniku první školy v obci (1995), 100. výročí posvěcení kostela sv. Anny (2000), 50 let od otevření nové školy (2002) a 45 let LŠU (2003).

Do 21. století vstoupila Polanka nad Odrou jako moderní, po všech stránkách úspěšně se rozvíjející obec.

